

ՄԻԱՄՆԱԿԱՆ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆ

2020

ՀԱՅՈՑ ԼԵԶՈՒ

ԵՎ

ՀԱՅ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

ԹԵՍՏ 4

Խմբի համարը

Նստարանի համարը

Միտելի՛ դիմորդ

Խորհուրդ ենք տալիս առաջադրանքները կատարել ըստ հերթականության: Ուշադիր կարդա՛ յուրաքանչյուր առաջադրանք: Եթե չի հաջողվում որևէ առաջադրանքի անմիջապես պատասխանել, ժամանակը խնայելու նպատակով կարող ես դրան անդրադառնալ ավելի ուշ:

Թեստ-գրքույկի էջերի դատարկ մասերը կարելի է օգտագործել սևագրության համար:

Ուշադիր եղիր պատասխանների ձևաթուղթը լրացնելիս.

- ընտրովի պատասխանով առաջադրանքներում քո ընտրած տարբերակի համարին համապատասխանող վանդակում դի՛ր X նշանը (միևնույն սյունակի մեկից ավելի վանդակներում ցանկացած նշում կհամարվի սխալ),
- 45-50-րդ և 66-68-րդ առաջադրանքներում յուրաքանչյուր առաջադրանքի համապատասխան համարների տակ դի՛ր X նշանը:

Մաղթում ենք հաջողություն:

Ա մակարդակ

1

Ո՞ր շարքի բոլոր բառերում է գրվում *ց*:

- 1) հինավուր-, մտա-ածին, տր-ակ, ճրագալույ-
- 2) հանդիպակա-, ընչա-ք, պախուր-, կ-կվել
- 3) լվա-ք, տաղասա-, վար-կան, կաթնահուն-
- 4) ցն-ել, թյուրինա-ություն, նվագա-ություն, ուր-

2

Ո՞ր շարքի բոլոր բառերում է գրվում *մ*:

- 1) հա-պատրաստից, թա-ք, ճա-փա, ա-բրոս
- 2) ս-բուկ, ջրա-բար, ա-բասիր, բա-բիռ
- 3) բա-բասանք, բա-բեր, հա-բույր, շա-բուտ
- 4) բա-բիշ, հա-բավ, գա-բյուղ, ճա-պրուկ

3

Ո՞ր շարքի բոլոր բառերի (բառաձևերի) վերջին վանկը *չի* շեշտվում:

- 1) բաց անել, սառցե, գրեթե
- 2) մանր, վեհանձն, քիմիայի
- 3) իհարկե, դառը, ցույց տալ
- 4) բուռն, որևէ, աստղեր

4

Ո՞ր շարքի բոլոր բառերում հնչյունափոխություն կա:

- 1) ձեղնահարկ, արնագույն, դեռափթիթ, վշտաբեկ
- 2) երգչախումբ, լճացում, ձնծաղիկ, դիպակ
- 3) այգեպան, ձվածն, ընծուղտ, գործնական
- 4) կթվոր, տնական, սնամեջ, ակնդետ

5

Ո՞ր շարքում բաց վանկ ունեցող բառ *չկա*:

- 1) անդադրում, լուսամփոփ
- 2) անթրթիռ, մրմնջալ
- 3) արվարձան, գնացք
- 4) գերդաստան, երփներանգ

6

Ո՞ր տարբերակում է տառի կամ տառակապակցության թվային արժեքը ճիշտ նշված:

- 1) ՎՅԼԸ–3328
- 2) ՊՀՁ–866
- 3) ՇԽԵ–555
- 4) ՍՁՁԹ–2989

7

Ընդգծվածներից ո՞րն է մյուս երեքին համանուն:

- 1) **Անարգել** կարող էր բացել ցանկացած փակ դուռ:
- 2) Չին **անարգել** թռավ վերջին ձողապատնեշի վրայով:
- 3) Իշխանին **անարգել** ու անցնել անպատիժ նա չէր կարող:
- 4) Անցել էինք ամրոցի բոլոր պահակակետերն **անարգել**:

8

Ո՞ր տարբերակում է *բոլոր կամուրջներն այրել* դարձվածքի իմաստը ճիշտ բացատրված:

- 1) հնազանդվել ինչ-որ մեկին
- 2) ճակատամարտում հաղթել
- 3) հետդարձի ճանապարհ չթողնել
- 4) միշտ հարձակվողի դերում լինել

9

Ո՞ր շարքի բոլոր բառերն են կազմությամբ պարզ:

- 1) դժխեմ, լցոն, դանակ
- 2) նգովք, կտավատ, անձավ
- 3) բամբակ, արձան, ճակատ
- 4) չմուշկ, համեմ, երազկոտ

10

Ո՞ր տարբերակում են ճիշտ համապատասխանեցված տրված բառերն իրենց բացատրություններին:

ա. մուշկ
բ. կթղա
գ. կերոն
դ. վիհ
ե. խոյակ

1. մեծ խորությամբ երկարաձիգ փոս
2. քանդակագարդ սյունազուխ
3. գինու թաս
4. բուրավետ յուղային նյութ

- 1) ա–3, բ–2, գ–4, ե–1
- 2) ա–3, բ–1, դ–4, ե–2
- 3) ա–4, բ–3, դ–1, ե–2
- 4) ա–4, գ–2, դ–3, ե–1

11

Ո՞ր տարբերակի երկու բառերում էլ անկախ գործածություն *չունեցող* արմատներ կան:

- 1) կառապան, ծաղկաման
- 2) ապօրինի, պարզորոշ
- 3) հիասքանչ, ջրաներկ
- 4) հենասյուն, ընդունակ

12

Ո՞ր շարքի բոլոր բառերում հոդակապ կա:

- 1) գործավար, բարեհունչ, փայտածուխ, հորդաբուխ
- 2) հոգեպարար, մեղապարտ, որդեգիր, սպառազեն
- 3) դասալիք, աղեկտուր, առևտուր, գետնատարած
- 4) տարեվճար, վիրաբույժ, ժպտադեմ, օրավուր

13

Ո՞ր շարքի բոլոր բառերն են ենթարկվում *վա* հոլովման:

- 1) տարի, վայրկյան, երբ, առաջ
- 2) ձմեռ, կեսօր, բուսե, գիշեր
- 3) երեկ, գարուն, առավոտ, ժամ
- 4) շաբաթ, ժամանակ, վաղը, ցերեկ

14

Ո՞ր շարքի բոլոր բառերի հոգնակի թիվն է կազմվում *-եր* վերջավորությամբ:

- 1) սառցաշերտ, ակնաբիր, ընդդիմախոս, որմնասյուն
- 2) գծագիր, առանձնատուն, կաղնեփայտ, կողմնացույց
- 3) մորաքույր, հիմնապատ, տոնածառ, դուստր
- 4) նախագիծ, մեղրամոմ, պատճեն, մեծատառ

15

Ո՞ր շարքում են ճիշտ նշված բոլոր այն բառերի համարները, որոնք գերադրական աստիճանով դրված ածականներ են.

1. ամենագութ, 2. նորագույն, 3. ամենավատթար, 4. ամենաչոր, 5. ամենագնաց, 6. ամենօրոր, 7. ամենատես, 8. մանրագույն:

- 1) 2, 3, 4, 8
- 2) 1, 3, 4, 7
- 3) 1, 3, 5, 6, 7
- 4) 2, 4, 5, 7, 8

16

Ո՞ր նախադասության մեջ դերբայի կամ ձևաբայի (կախյալ դերբայի) սխալ ձև *չկա*:

- 1) Ջրի ցայտերը դիպչում են ապակուն ու անմիջապես սառում:
- 2) Դատարանը տուժվածից ցուցմունք վերցրեց կատարվածի վերաբերյալ:
- 3) Բոլորը նայեցին անգուսպ ծիծաղացող աղջկան:
- 4) Դեմքի թարմությունը պահպանելու համար մաշկը պետք է շարունակ խոնավացնել:

17

Ո՞ր շարքում են ճիշտ նշված բոլոր այն բառերի համարները, որոնք դերանուններ են.

1. ոչ միայն, 2. ինչպես, 3. միմյանց, 4. այսօրինակ, 5. համայն, 6. երբևիցե, 7. քան, 8. ամենուր, 9. քանիերորդ:

- 1) 2, 3, 5, 6, 8
- 2) 2, 3, 5, 6, 9
- 3) 1, 3, 5, 7, 8
- 4) 1, 2, 4, 7, 9

18

Ո՞ր շարքի բոլոր բայերն են կազմությամբ պարզ (առանց բայական ածանցի):

- 1) մատնել, ցատկոտել, կառչել, խոչընդոտել
- 2) ելնել, հավատալ, մթագնել, կարկաչել
- 3) սահմանազատել, մեղանչել, փայլփլել, մկրտել
- 4) օժտել, կանգնել, հանգչել, շրջապատել

19

Ո՞ր նախադասության մեջ վերաբերական *չկա*:

- 1) Տարիներն ամենևին չէին խաթարել նրա գեղեցկությունը:
- 2) Միայն մի ցավ էր նրան տանջում` որդու ամուսնությունն այլադավանի հետ:
- 3) Նա երևի մոռացել է, որ ժամադրված է:
- 4) Մի՞թե դժվար է ճիշտ ժամին ներկայանալ աշխատավայր:

20

Ո՞ր տարբերակում նախադասության անդամների ձևաբանական վերլուծության սխալ *չկա*:

Մայրաքաղաք գալով` մի օր հանդիպեցի ուսուցչիս, տեսա` որքան փոխվել էր նա. զգզված մորուքը ճերմակել էր բամբակի պես, արագաշարժ ոտքերը թուլացել էին, վատվումն աչքերը մարել էին մեռած աստղերի պես:

- 1) **վատվում** –ածական, **ուսուցչիս**–դիմորոշ հոդով գոյական
- 2) **գալով**–անկանոն բայ, անորոշ դերբայ, **մի**–քանակական թվական
- 3) **թուլացել էին**–ա խոնարհում, բաղադրյալ ժամանակածև, **որքան**–հարցական դերանուն
- 4) **զգզված**–հարակատար դերբայ, կրավորական սեռ, **պես**–կասպ, հետադրություն

21

Ո՞ր նախադասության դիմաց է տեսակը սխալ նշված:

- 1) Սև գիշեր, և հուշեր, և խոհեր անհամար... (միակազմ, անվանական անդեմ)
- 2) Ջինվել ենք ժամանակին: (թերի, ընդարձակ)
- 3) Ծաղիկները չտրորել: (միակազմ, բայական անդեմ)
- 4) Գործը գլուխ եկավ: (երկկազմ, ընդարձակ)

22

Ո՞ր տարբերակը տեղադրելու դեպքում քերականորեն և տրամաբանորեն ճիշտ նախադասություն կստացվի:

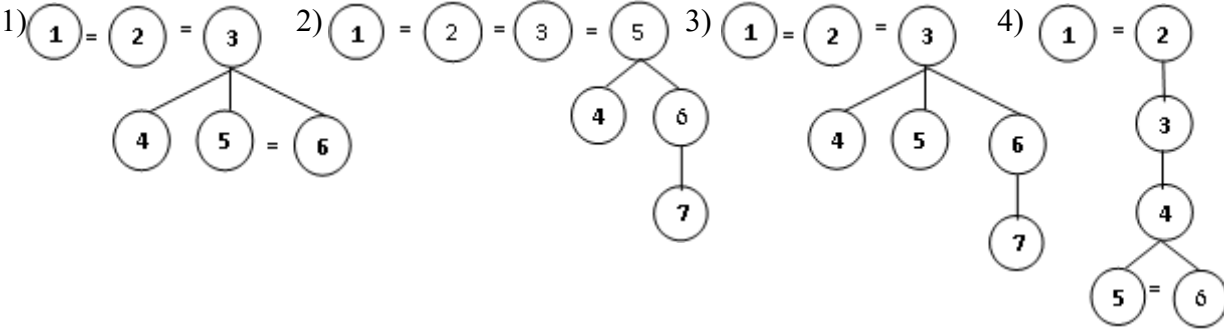
....., ամեն ինչ ներկայացնում էր առասպելական ասացողի երևակայությամբ:

- 1) Որևէ բան պատմելու ժամանակ
- 2) Որևէ բան պատմելիս
- 3) Չնայած որևէ բան էր պատմում
- 4) Երբ որևէ բան էր պատմում

23

Ո՞րն է տրված նախադասության գծապատկերը:

Արեգակը սպիտակ գույնի է, ուժեղ դեղնավուն երանգ ունի, բայց նրա լույսն իրականում բաղկացած է մի քանի գույներից. երբ տարրալուծում ենք նրա ճառագայթներից մեկը, տեսնում ենք, որ այն յոթ գույն ունի, ինչպես ծիածանն է լինում:

24

Ո՞ր հատվածում բաղադրյալ ստորոգյալ չկա:

- 1) Նայի՛ր, դատրի՛կ, իշխանագուն
Էս քաջերին լայնալանջ,
Այժմ պիտի հանդես դուրս գան,
Պայքար մտնեն քո առաջ...
- 2) Ամեն ձորակը հոգսի մի ծալ է,
Աղբյուրն արցունք է անգսպելի,
Հովը հեքիաթի բարի հեծյալ է,
Հողմը ասպետ է առասպելի:
- 3) Ինձ համար հերիք էր արդեն
Ժպտալդ ու լալդ...
- 4) Ամպրոպից հետո աշխարհը և դու
Հասկանալի եք լինում ավելի:

25

Ո՞ր տարբերակում է բարդ ստորադասական նախադասությունը ճիշտ փոխակերպված պարզ (դերբայական դարձվածով) նախադասության:

Երկրորդ հարկի պատշգամբից ճառախոսում էր նա՝ այն մարդը, որ ճանապարհին հանդիպել էր մեզ:

- 1) Երկրորդ հարկի պատշգամբից ճառախոսում էր նա՝ ճանապարհին մեզ հանդիպած այն մարդը:
- 2) Երկրորդ հարկի պատշգամբից ճառախոսում էր այն մարդը՝ ճանապարհին մեզ հանդիպածը:
- 3) Երկրորդ հարկի պատշգամբից ճառախոսում էր ճանապարհին մեզ հանդիպած մարդը:
- 4) Երկրորդ հարկի պատշգամբից ճառախոսում էր նա՝ ճանապարհին մեզ հանդիպած մարդը:

26

Ո՞ր նախադասության մեջ է ընդգծվածը հատկացուցիչ:

- 1) Լուսաբացի թավշյա փեշով սրբեն ծիրկաթինոտ ճակատն իմ **Սալվարդի:**
- 2) **Մայրամուտի** ժամանակ հողմերը թույլ են լինում:
- 3) Ծերունին ասես **նավի** հետ տարուբերվում էր մտքերի ծովում:
- 4) Հիվանդն աչքերը բացեց և իր առջև տեսավ մի անձանոթ **երիտասարդի:**

27

Ո՞ր տարբերակում պատճառի պարագա չկա:

- 1) Ինչո՞ւ իզուր հանգցնում ես Ջահել կրակն աչքերիդ:
- 2) Ազնի՛վ եղի՛ր ամեն ինչում: Ո՞վ է կյանքում սովից մեռել:
- 3) Գիշերային ահեղ փոթորկից նավը խորտակվել էր:
- 4) Էսպես տիկինը տվավ պատասխան, Անհուն ցատումից մոնչաց շահր...

28

Ո՞ր նախադասության մեջ ստորակետ պիտի դրվի (նախադասությունները կետադրված չեն):

- 1) Հայրը երբ էր հնձել լանջի այդ խոտհարքը տղան չէր կարողանում հիշել:
- 2) Չորի բերանին կտրուկ զառիթափի տակ էր կանգնած եղբայրը գայլի համար լարված թակարդը ձեռքին:
- 3) Եղբոր գալն իմանալով ուրախությունից իրեն կորցրեց և շտապեց նախասրահ քանի տարի միմյանց չէին տեսել:
- 4) Գերանը չկոտրվեց կացնով ուժգին հարվածելուց հետո և սողցով կտրեց:

29

Պարբերությունները նշող թվերի դասավորության ո՞ր տարբերակն է համապատասխանում տեքստի տրամաբանական և քերականական ճիշտ կառուցվածքին:

1. Գաճաճ մոլորակները շատ փոքր չափեր ունեն: Կատարված դիտարկումների համաձայն՝ ամենախոշորներից մեկը՝ Յերերան, իր զանգվածով 7500 անգամ փոքր է Երկրից:
2. Սրանով էլ բացատրվում է այն հանգամանքը, որ եթե Երկիր մոլորակի վրա մարդը կարող է ցատկել միջին հաշվով ընդամենը 50 սմ, ապա այդ աստղակերպի վրա՝ մինչև 30 մ: Այդպիսի թռիչքով Երկրի վրա հնարավոր կլինեին անցնել բարձր ծառերի վրայով:
3. Արևի շուրջը պտտվում են 8 խոշոր մոլորակներ, որոնցից 6-ը ունեն նաև իրենց արբանյակները: Բացի խոշոր մոլորակներից, կան նաև, այսպես կոչված, գաճաճ մոլորակներ՝ աստղակերպներ:
4. Գաճաճ մոլորակներից մի քանիսի՝ զանգվածով ավելի փոքրերի վրա ծանրության ուժը այնքան չնչին է, որ մարդը, հրվելով աստղակերպի մակերևույթից, կարող է նույնիսկ թռչել հեռանալ բաց տիեզերք, ինչը բացատրվում է Երկրի պարագայում:

- 1) 4, 1, 2, 3
- 2) 4, 3, 2, 1
- 3) 3, 4, 1, 2
- 4) 3, 1, 2, 4

30

Պատկերավորման-արտահայտչական ո՞ր միջոցը գործածված չէ:

*Երագի նման գիշեր է այսօր,
Ու ձյուն է գալիս երագի նման,
Ճերմակ են դարձել դաշտերը բոլոր.
Մարմարե գիշեր՝ անեզր, անսահման:*

- 1) անձնավորում
- 2) համեմատություն
- 3) մակդիր
- 4) շրջադասություն

31

«Մասնա ծռեր» էպոսի («Մասունցի Դավիթ» համահավաք բնագիր) ո՞ր հերոսի խոսքն է.

*Մըսրա օջախ կանգնացուցես,
Հայու օջախ փչացուցես:*

- 1) Մըսրա Մելիքի
- 2) Սառյեի
- 3) Իսմիլ Խաթունի
- 4) Բաղդադի Խալիֆայի

32

Ո՞ր տողով է ավարտվում Մ. Մեծարենցի «Աքասիաներու շուքին տակ» բանաստեղծությունը:

- 1) Նըվագն անոր կը հեծեծե հեշտական
- 2) Ծաղիկներեն հուշիկ թերթեր կը թափե
- 3) Ի՛նչ հեշտին է մըթնշաղն այս սատափե
- 4) Ծաղիկներեն հովը թերթեր կը թափե

33

Նախադասությունները նշող թվերի դասավորության ո՞ր տարբերակն է համապատասխանում «Աբու-Լալա Մահարի» պոեմի տողերի ճիշտ հաջորդականությանը:

1. Ծիածանաթև հավքերը իրար գուրգուրում էին քնքուշ մըմունջով
2. Եվ լուսինն ինչպես ջենների մատաղ փերիի կուրծքը՝ չքնաղ, լուսավառ
3. Նիրի էին մտել ծաղկունքը բուրյան՝ ադամանդներով, շքեղ գինդերով
4. Մերթ ամաչելով պահվում էր ամպում և մերթ թրթռուն փայլում էր պայծառ

- 1) 2, 4, 1, 3
- 2) 1, 3, 2, 4
- 3) 2, 4, 3, 1
- 4) 1, 2, 4, 3

34

Գ. Դեմիրճյանի «Վարդանանք» պատմավեպում ի՞նչ արարողակարգով է դաշինք կնքվում Աթըլի և Վարդան Մամիկոնյանի միջև՝ ընդդեմ Պարսկաստանի:

- 1) Վարդանը բավական վարժ ստորագրում է դաշնագրի տակ, իսկ Աթըլը, անգրագետ լինելով, դաշույնով անցք է բացում բթամատի վրա և արյամբ վավերացնում դաշինքը:
- 2) Աթըլը բերել է տալիս մի թաս ջուր, և ինքն ու Վարդանը խմում են նույն թասից, այնուհետև երկուսն էլ երդվում են Ավետարանի վրա:
- 3) Դաշինքի կնքման արարողության ժամանակ Աթըլն իր մատանիով վավերացնում է ուխտը:
- 4) Աթըլը և Վարդանը դաշույնով ծակում են իրենց բազուկները և ձեռքերը խաչելով՝ միմյանց խառնում արյունը:

35

Ո՞ր շարքում սփյուռքահայ գրող *չկա*:

- 1) Գրիգոր Զոհրապ, Նար-Դոս, Սիլվա Կապուտիկյան
- 2) Սիամանթո, Հակոբ Մնձուրի, Մուշեղ Գալշոյան
- 3) Դանիել Վարուժան, Համաստեղ, Պետրոս Դուրյան
- 4) Մուշեղ Իշխան, Վիլյամ Սարոյան, Ռազմիկ Դավոյան

36

Երկտող տներից կազմված բանաստեղծությունը, որում տների երկրորդ տողերը հանգավորվում են առաջին տան տողերի հետ, կոչվում է՝

- 1) գազել
- 2) տնետ
- 3) հայրեն
- 4) տրիոլետ

37

Ի՞նչ երազ է տեսնում Հ. Թումանյանի «Թմկաբերդի առումը» պոեմի հերոս Թաթուլ իշխանը մատնության գիշերը:

- 1) Նաղիր շահը սպանում է իրեն՝ Թաթուլին:
- 2) Թմկաբերդը հիմնահատակ քանդվել է:
- 3) Ցին ու ագռավ լցվել են Թմկաբերդ:
- 4) Վիշապ օձը փաթաթվել է բերդին:

38

Ո՞ր պնդումը ճիշտ *չէ* Հ. Շիրազի «Թագադրում» բանաստեղծության վերաբերյալ:

- 1) Բանաստեղծը սեփական երջանկությունը պայմանավորում է համայն մարդկության երջանիկ լինելու հանգամանքով:
- 2) Բանաստեղծը չի ցանկանում, որ կյանքի հավերժական տոնի մեջ սողոսկի մահը:
- 3) Գարնան թագավոր թագադրվելով՝ բանաստեղծը ուզում է մարդուն տեսնել անմահ, հավերժի բախտով ցնծացող:
- 4) Հեղինակը պատկերում է բնության հզոր ուժերի առջև թույլ մարդու անզորությունը:

39

Ընդգծվածներից քանի՞սը դերբայական դարձված *չեն* (նախադասությունները կետադրված չեն):

- Գիշերվա կեսին սարսափած քաղաքացիները դուրս են թռչում տներից:
- Նավթի հետ գործ ունենալը պատճառ էր դարձել նրա մականվանը Մագուրի Համո:
- Աչքը հառել էր խանութի պատերից կախած գույնզգույն հագուստներին ու սպասում էր գնորդի:
- Մանրավաճառները մինչև անգամ շունչ քաշելու ժամանակ չունեն:
- Սիրում է հասարակական գործունեությանը զբաղվել:

40

Ե. Չարենցի ստեղծագործություններից քանիսի՞ վերնագիրն է սխալ նշված:

- Ով քաղաքից էր հեռավոր, ուր մառախուղ էր անորոշ,
Նա բերել էր թոքախտավոր սիրտը, որպես կարմիր դրոշ:
«Ամբոխները խելագարված»
- Թող ոչ մի գոհ չպահանջվի ինձնից բացի,
Ուրիշ ոտքեր կախաղանին թող մոտ չգան.
Եվ թող տեսնեն ի՛նչ աչքերի մեջ կախվածի,
Ի՛նչ բո՛րբ երկիր, լուսապսակ քո ապագան:
«Հարդագողի ճամփորդները»
- Նայում է ապա նա փոշոտ քարին
Աղեղանման հոնքերի տակով...
Գրված է վրան. **«Եղիշե Չարենց,
Բանաստեղծ, ծնված Մակու քաղաքում»:**
«Դեպի լյառը Մասիս»
- Գորշ, տաղտկալի ու խելագար երգ է կարծես այս կյանքը մի,
Ինչ-որ մեկի սրտում բացված- վերք է կարծես այս կյանքը մի,
Եվ ո՞ւմ համար- էլ ո՞ւմ համար կարոտակեզ երգե հիմի
Սիրտս՝ լցված տարիների սեղմ արճիճով ու կապարով:
«Տաղ անձնական»

41

Տրված շարքերից քանիսի՞ բոլոր բառերում է բաց թողած միևնույն տառը:

- դիցու-, տրտմաշու-, բազրի-, քողտի-
- խա-կանք, խարխա-ել, ջրար-ի, ող-անվագ
- սանդու-ք, ու-տափուշ, ե-կելի, փայծա-
- բիր-, թա-երգություն, աղո-ք, մթնոլոր-
- խառնիճաղան-, հաղար-, զի-ել, լա-վարդ

42

Բառերից քանիսի՞ արմատին (արմատներից մեկին) կարող է միանալ *-ական* վերջածանցը և բառ կազմել առանց երկրորդ ածանցի.

ճամփորդ, վարորդ, բարեհոգի, անցագիր, փախուստ, տարկետում, քառակուսի, տպատառ, ազնվագարմ:

43

Տրված հատվածում քանի՞ կապ կա:

Կռվում ընկածներին թաղելուց հետո հույները լքեցին Միսիան: Երբ նրանց նավերն արդեն ծովի վրա էին, մի սոսկալի փոթորիկ սկսվեց: Փոթորիկը թեթև տաշեղների նման դեսուդեն էր շարտում հույների նավերը: Նրանք ճանապարհը կորցրին: Նավերը մեկը մյուսի հետևից հետ էին դառնում այն նավահանգիստը, որ վաղուց չէր, ինչ թողել էին՝ դեպի մեծ Տրոյա նավելու համար:

44

Նախադասություններից քանիստ՞ում կետադրական սխալ կա:

- Մենք հպարտանում էինք նրանով և հարգում նրան, որովհետև երևելի հայ էր և մեր ուսուցիչն էր, բայց չէինք սիրում նրան. ոչ մի անգամ հայերեն չխոսեց և նույնիսկ չժպտաց մեզ հայերեն:
- Հետո, երբ կիսախուփ աչքերը բաց էր անում, հայացքը հառում էր ինչ-որ կետի, և մի տաք հոսանք թրթռալով՝ լցվում էր նրա էության մեջ ու մարմինը պատեպատ խփում:
- Անհրապույր կայարանում ստիպված էինք երկար սպասել հայկական գնացքին, որը պիտի կազմվեր հենց այդտեղ՝ կայարանում, բայց այդ գործն ուշանում էր, և ոչ ոքի հայտնի չէր շարժակազմը երբ պատրաստ կլինի:
- Իր տղաներից մեկին՝ Հայկին, ուղարկել էր այնտեղ՝ տեսնելու՝ ինչ է տեղի ունեցել, ինչով կարող են օգնել իրենք:

45

Նշել այն հատուկ անունների համարները, որոնց միայն առաջին բաղադրիչն է գրվում մեծատառով.

1. ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ, 2. ՄԵՐՉԱՎՈՐ ԱՐԵՎԵԼԷ, 3. ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ, 4. ԴԱՎԻԹ ԱՆՀԱՂԹ, 5. ԻՍՊԱՆԻԱՅԻ ԹԱԳԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ, 6. ԵԶՆԻԿ ԿՈՂԲԱՅԻ, 7. ԵՂԻԱ ՄԱՐԳԱՐԵ, 8. ԱՐԱԳԱԾՈՏՆԻ ՄԱՐԶ, 9. ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ԱՌԱՋԻՆ:

46

Ո՞ր բառերն են կազմությամբ բարդ.

1. ուղղամիտ, 2. փրկագին, 3. սնահավատ, 4. սաչահար, 5. բնօրրան, 6. սառցալեռ, 7. բերքառատ, 8. աստղաբույլ, 9. փափկասուն:

47

Ո՞ր նախադասություններում ապակատար ձևաբայ (կախյալ դերբայ) կա:

1. Առավոտյան արթնանալով՝ դուրս եկա պարտեզ՝ սքանչանալու աշնան գույներով:
2. Ամառվա շոգ օրերին նա սիրում էր իջնել գետափ. իր ընկերների հետ լողալու էր գնում:
3. Իմ՝ սրճարան մտնելու պահին քանդակագործը նարդի էր խաղում. ինձ չնկատեց:
4. Տունդարձի ճանապարհին նա մտովի պատկերացրեց, թե ինչպիսի կարոտով էր գրկելու իր զավակներին:
5. Չվարթը թախիծով նայեց իրենց գյուղի կողմը և տխրեց, որ այլևս չի տեսնելու ծնողներին, խաղընկերներին:

Նախադասության անդամների շարահյուսական վերլուծության տարբերակներից որո՞նք են սխալ:

Չինվորները դուրս են գալիս միահամուռ ուժերով գտած թաքստոցից, սպանում են պահակագործին, բացում երկաթից դարպասները:

1. **դարպասները**–ուղիղ խնդիր
2. **դուրս են գալիս**–բաղադրյալ ստորոգյալ
3. **գտած**–ձևի պարագա
4. **պահակագործին**–հանգման անուղղակի խնդիր
5. **երկաթից**–անջատման անուղղակի խնդիր
6. **միահամուռ**–որոշիչ

Ա. Բակունցի պատմվածքների վերաբերյալ ո՞ր պնդումներում սխալ չկա:

1. Տարիներ անց Խոնարիը փնտրում և գտնում է իրենց գյուղի նախկին ուսուցչին: (*«Խոնարի աղջիկը»*)
2. Երիտասարդ սիրահարները բաժանվում են գյուղի կոպիտ բարքերի պատճառով: (*«Խոնարի աղջիկը»*)
3. Սոնայի սերը վառ պահելու համար Դիլանը չի ամուսնանում: (*«Միրհավ»*)
4. Մինչ հնձվորի՝ տուն վերադառնալը երեք ձիավորներն արդեն հեռացել էին վրանից: (*«Ալպիական մանուշակ»*)
5. Պատմվածքի ավարտին Շարմաղ բիբին անտարբեր է դառնում եկեղեցու գանգերի դողանջների նկատմամբ: (*«Մայիտակ ձին»*)
6. Դիլանը և Սոնան մանկության ընկերներ էին, և նրանց սերը ծնվել էր աննկատ: (*«Միրհավ»*)

Ո՞ր հատվածներն են արևմտահայերենով:

1. Աչքն ծով ի ծով ծիծաղախիտ Ծաւալանայր յառաւօտուն:
2. Կելնեմ, կու գնամ, մանկտի՞ք, հաւասար բարով մնացէ՛ք....
3. Այլ, ո՞հ, ի՞նչ կ'ըսես... շանթահարե՛ գիս, Աստվա՛ծ, խոկն հրսկա փշրե՛ հյուլեիս...
4. Անցան դարեր. դեռ Տղմուտը հեծելով Գիշերները խանգարում է անվրդով Ավարայրի անուշ քունը...
5. Իրիկվան մեջ, գյուղին քով, Կը մրմնջե գուռն ուռիին տակ շքեղ:

Բ մակարդակ

51

Համարակալված բառերում բաց թողած տառերը (տառակապակցությունները) պատասխանների ո՞ր շարքում են ճիշտ նշված:

Ես մտնում եմ որ-աքարերից(1) շինված եկեղեցու բաց դռնով, որի շա-անակագույն(2) փեղկի վրա կան նա-շեր(3)՝ ժամանակի ընթացքում տեղ-տեղ ջնջված: Կոր-նթարդ(4) կամարներով նեղ պատուհաններից արևը ներս է ընկել, և լույսի ժապավենի մեջ մի-նավոր(5) փոշեհատիկներ են օր-րվում(6): Կես-րի(7) խիստ բար- (8) արևը տաքացրել է քարը, ու ես ավելի եմ սե-մվում(9) նրան, իսկ մր-յունները(10) իմ վրայով տանում են իրենց բեռները:

- 1) 3-իւ, 4-ը, 8-կ, 9-դ
- 2) 1-ց, 5-իո, 7-օ, 10-ջ
- 3) 2-գ, 3-իւ, 5-իո, 8-կ
- 4) 1-ձ, 2-գ, 6-օ, 10-ջ

52

Ո՞ր շարքի բոլոր բառերի բաղադրիչներն են գրվում միասին:

- 1) ի(հաշիվ), վաթսուն(մեկ), գեր(ծանր), գլուխ(գործոց)
- 2) առ(ընթեր), նոր(խարբերոցի), շարվե(շարան), հազիվ(հազ)
- 3) հետ(այսու), ամսե(ամիս), ըստ(այնմ), ի(սպառ)
- 4) ափ(հանում), կիսով(չափ), հյուսիս(արևմտյան), խառն(ի)խուռն

53

Ո՞ր շարքի բոլոր բառազույգերն են կազմված հոմանիշներից:

- 1) օգնել-աջակցել, բաղդատել-բաժանել, ձաղկել-խարազանել
- 2) բիրտ-դաժան, տարտամ-անորոշ, անըստզյուտ-կատարյալ
- 3) հանգույց-թնջուկ, երկյուղել-ընկրկել, անջրպետ-պատնեշ
- 4) մտմտալ-խորհել, ոստայն-բնօրրան, շիվ-ընձյուղ

54

Ո՞ր նախադասության մեջ բառագործածության սխալ կա:

- 1) Հնագետները պեղելով կավից զատում են օրական մի ուլունք, ջնարակած մի կտոր ափսե, երբեմն մի կուպիտ արծաթադրամ:
- 2) Հանդիսավոր երեկոյին ներկա էին ազատամարտիկներ, բարձրաստիճան զինվորականներ, մի շարք օտարերկրացի հյուրեր և այլք:
- 3) Համաձայն ավանդության՝ նրա նախնիները ծագել են վիշապներից:
- 4) Գիտակցելով իր գործած վատ արարքը՝ նա մեղանչեց ընկերոջ առաջ՝ նրանից ներում հայցելով:

55

Ո՞ր նախադասության մեջ բայի բաղադրյալ ժամանակաձևով դրված ստորոգյալ կա:

- 1) Քո վագրի ընկերոջը ճանապարհի կեսին թողնելուց հետո մի՛ կարծիր, թե ահա այս գառիվերը կանցնես, քո վագրը կհեշտանա:
- 2) Երբ վրանի մոտ լսեց մոր բոբիկ ոտքերի ձայնը, զգեստի խշշոցը, տղան սիրտ առավ:
- 3) Կամսարյանը հրաժարվեց այդ խմիչքից՝ առարկելով, թե գինին դեղին գույնի է, ինչը շշի կեղտից կամ օդու հնությունից է գալիս:
- 4) Ջգաց, որ պետք է շտապեր, արագ գործեր, բայց ապարդյուն:

56

Ո՞ր տարբերակում անկանոն բայ *չկա*:

- 1) Իմ գերեզմանին դուք չմոտենաք, Թողե՛ք, որ հանգչի իմ սիրտը հոգնած:
- 2) Երբ կհոգնես, կգազագես աշխարհից, Դարձի՛ր ինձ մոտ, վերադարձի՛ր դու նորից:
- 3) Ինձ թաղե՛ք, երբ տխուր մթնշաղն է իջնում, Երբ լռում են օրվա աղմուկները զվարթ:
- 4) Եվ ես արթնացա խնդության ցավից. Գիշերվա հովն էր լալիս դաշտերում:

57

Ընդգծվածներից ո՞րն է շաղկապ (նախադասությունները կետադրված չեն):

- 1) Ճակատագրական իրավիճակներում անշուշտ **այլ** է լինում մարդու վարքագիծը:
- 2) **Չնայած** սառնամանիքին մրցումները չէին դադարել:
- 3) Մեր երկրին **հենց** այդպիսի մտավորականներ են անհրաժեշտ:
- 4) **Մինչև** առուն ջուր գա գորտի աչքը դուրս կգա:

58

Ո՞ր նախադասության մեջ միջոցի անուղղակի խնդիր կա:

- 1) Ես մտա գրքերի աշխարհը նույն թափով և կրքով, ինչ թափով և կրքով Լևոնը մտել էր գործարար աշխարհ:
- 2) Ժայռերի ստվերոտ կողերը մամուռով են պատված. ջրերը թռչում են վերև, հասնում նրանց:
- 3) Նա գիտեր, որ անցյալ տարվա օրացույցով հունիսի տասնմեկը կիրակի էր:
- 4) Ես եկել եմ այն վերջնական եզրակացության, որ մարդիկ հիանում են իրենց չունեցած հատկություններով:

Ուղղակի խոսքի փոխակերպման ո՞ր տարբերակն է ճիշտ:

-Դու քո ոչ մի քայլի համար պատասխանն չես տալիս,- վրդովված ասաց ինձ եղբայրս, ապա ավելացրեց.- այսուհետ չփորձես հույսդ ինձ վրա դնել:

- 1) Եղբայրս վրդովված ասաց ինձ, որ ես իմ ոչ մի քայլի համար պատասխանն չեմ տալիս, ապա ավելացրեց, որ այսուհետ չփորձեմ հույսս իր վրա դնել:
- 2) Եղբայրս վրդովված ասաց ինձ, որ նա իր ոչ մի քայլի համար պատասխանն չի տալիս, ապա ավելացրեց, որ այսուհետ չփորձի հույսը իր վրա դնել:
- 3) Եղբայրս վրդովված ինձ ասաց, որ ես իմ ոչ մի քայլի համար պատասխանն չեմ տալիս, ապա ավելացրեց, որ այսուհետ չփորձեմ հույսս նրա վրա դնել:
- 4) Եղբայրս վրդովված ասաց ինձ, ապա ավելացրեց, որ ես իմ ոչ մի քայլի համար պատասխանն չեմ տալիս. այսուհետ չփորձեմ հույսս իր վրա դնել:

Ո՞ր տարբերակում ենթակա ստորադաս նախադասությունն չկա:

- 1) Հյուսիսային ձորից պարզ երևում էր, թե ինչպես գունավոր գորգերը հանեցին քարանձավներից և շալակով տարան:
- 2) Ինձ համար հաճելի էր, որ խաղալիս ինձ ընկերակցում էր Մարիան:
- 3) Առայժմ այն է հասկացել միայն, որ ինքը մեծ ու աններելի սխալ է գործել:
- 4) Աղջկա ուշադրությունը գրավեց այն, որ ես կտրուկ կանգ առա և առանց որևէ բան ասելու՝ դուրս եկա:

Ո՞ր հատվածը Վ. Տերյանի որ բանաստեղծությունից է:

ա. Նայվածներով խորին, եկար, ներո՞ղ,
Եկար կրկին գերող, խորհրդավո՞ր.
Եկար հուշիկ, անչար ավաղներով,
Օրորներով ամենօրոր:

բ. Իջնում է նա հուշիկ, որպես իրիկուն,
Օղակելով լույս աստղերը մեկմեկու:

գ. Նորից ես մանուկ եմ այսօր,
Դրախտ է նորից իմ հոգում:

դ. Նվագով անուշ քանի՞ սիրեն
Կանչում էին ինձ և կախարդում,
Բայց սիրտս մաքուր, որպես ցորեն,
Պահեց անունդ վշտում արթուն:

1. «Կարծես թե դարձել եմ ես տուն»
2. «Որպես Լաերտի որդին»
3. «Ոսկեհանդերձ եկար»
4. «Fatum»

- 1) ա-1, բ-4, գ-2, դ-3
- 2) ա-3, բ-2, գ-1, դ-4
- 3) ա-1, բ-3, գ-4, դ-2
- 4) ա-3, բ-4, գ-1, դ-2

62

Տրված հատվածը Հ. Պարոնյանի «Մեծապատիվ մուրացկանները» վեպի ո՞ր հերոսին է վերաբերում:

«Ուներ այնպիսի նայվածք մը, որուն եթե այ. Հ. Վարդովյան հանդիպեր յուր աչերով, կը հարցուներ այդ մարդուն. «Ի՞նչ ամսական կուզես՝ թատրոնիս մեջ ապուշի դեր կատարելու համար»:

- 1) քանաստեղծին
- 2) բժշկին
- 3) Մանուկ աղային
- 4) Աբխտղոմ աղային

63

Նախադասություններից քանիստ՞ում ներգործական սեռի բայ կա:

- Գարնանը Արաքսը ելնում է իր ափերից՝ վարար ջրերով տիղմ կուտակելով լայն տափարակի վրա:
- Արևը մայր մտնելուն մոտ էր, ծովակի կողմից փչում էր զով քամի, իսկ եղանները բարձրանում ու համաչափ իջնում էին:
- Հագրոն առավ իր կնոջն ու աղջկան, անցավ լեռից լեռ, քարանձավից քարանձավ:
- Եղան բռնություններ, թշնամին ձորերով բարձրացավ մինչև նրանց խեղճ խրճիթները:
- Բոցը հասավ դեղնած արտերին, կրակը լափեց և՛ սերմ, և՛ սերմնացան:

64

Բառազույգերից քանի՞սն են կազմված հականիշներից.

առինքնել–վանել, մեծատուն–ընչագուրկ, ճապաղ–մերժելի, սակավապետ–անգուսպ, հակամետ–միտումնավոր, ծանծաղ–խորունկ, տարակարծիք–համատեղ, սինլքոր–վեհանձն:

65

Պարզ (դերբայական դարձվածով) նախադասություններից քանի՞սն են սխալ փոխակերպված բարդի:

- *Այդ միջավայրում նախանձի առարկա էր դառնում մերձավորին կոխկռտելով առաջ գնացողը:*
Այդ միջավայրում նախանձի առարկա էր դառնում նա, ով մերձավորին կոխկռտելով առաջ էր գնում:
- *Էթնայի ստորոտում ապաստանած Կատանիա քաղաքը հայտնի է իր բնակիչների դյուրաբորբոք բնավորությամբ:*
Էթնայի ստորոտում ապաստանած Կատանիա քաղաքը հայտնի է նրանով, որ իր բնակիչները դյուրաբորբոք բնավորություն ունեն:
- *Զարմանալին Բա.ֆ.ֆու անտարբեր լինելն էր արևելյան երաժշտության հանդեպ:*
Զարմանալի էր, որ Բա.ֆ.ֆին անտարբեր էր արևելյան երաժշտության հանդեպ:
- *Այս գործիչը Հայաստանի արվեստի օրերի առիթով Մոսկվա այցելածների խմբում էր:*
Այս գործիչը այն խմբում էր, որը Հայաստանի արվեստի օրերի առիթով Մոսկվա էր այցելել:

66

Նշել այն բառերի համարները, որոնցում ածանցի հնչյունափոխություն կա.

1. ընչաքաղց,
2. միութենական,
3. սառցադաշտ,
4. խորհրդատու,
5. միջնակարգ,
6. վարչություն,
7. լրատվություն,
8. պատմաբան,
9. հայրենասեր:

67

Ո՞ր նախադասություններում բուք պիտի դրվի (նախադասությունները կետադրված չեն):

1. Կատակողները մի քիչ կկատակեն հասկացողները կհասկանան:
2. Փոքրոգիներն ընդհանրապես քիթները դեպի երկինք են ցցում և կարծում այդպես կկարողանան երկինք մտնել:
3. Այդ տան դռնով ներս մտնողը վայելում էր Թումանյանի միշտ համերաշխ ընտանիքի սրտաբացությունն ու ջերմությունը վայելում տանտիրուհի Օլգայի պատրաստած համեղ կերակուրները:
4. Այստեղ կիսախարխուլ խրճիթ հիշեցնող գեղջկական այս խղճուկ եկեղեցում ինչպիսի սիրով ողջունեցի ես մի աղքատ գյուղացու երբ սարկավազի սրտաբուխ խոսքերը լսեցի:
5. Սարսափած ու գույնը գցած դուրս եկավ կենտրոնակայանից մի քանի օր լուր չկար հետախույզներից:

Նշել այն մտքերի համարները, որոնք հակասում են տեքստի բովանդակությանը կամ չեն բխում նրանից:

1943 թվականին, չունենալով ո՛չ սեփական կացարան, ո՛չ փող, Նյու Յորքի հյուրանոցներից մեկում իր մահկանացուն կնքեց մեծ ֆիզիկոս Տեալան՝ էլեկտրատեխնիկայի պոետը: Նա կյանքից հեռացավ լուռ ու աննկատ:

Նրա անվան հետ բազմաթիվ լեգենդներ ու առասպելներ են կապված: Դեռ մանկության տարիներից իր ընդունակությունների խորհրդավորությամբ նա զարմացնում, անգամ վախեցնում էր իրեն շրջապատող մարդկանց: Մի անգամ նա մեծ դժվարությամբ կարողացավ տանը պահել իր հյուրերին, որոնք շտապում էին կայարան: Ավելի ուշ հայտնի դարձավ, որ գնացքն աղետի է ենթարկվել: Նա տեսնում էր մթության մեջ...

1884 թ. Տեալան մեկնեց Ամերիկա՝ Թոմաս Էդիսոնի մոտ՝ աշխատելու: Նյու Յորք հասավ՝ գրպանում ունենալով 4 ցենտ և իր նախկին գործատուի կողմից Էդիսոնին հասցեագրված մի նամակ, որում գրված էր. «Ես ճանաչում եմ երկու մեծ մարդկանց, որոնցից մեկը Դուք եք, երկրորդը՝ այս երիտասարդը»... Սնանկացած գիտնականը անգամ հրաժարվեց Նորեյլան մրցանակից, որը տրվել էր իրեն և Էդիսոնին, և այն ոչ մեկին չշնորհվեց:

Տեալան՝ 20-րդ դարի այդ ամենաառեղծվածային գիտնականներից մեկը, հավատացած էր, որ ինքն ընդունում է տիեզերքից ինչ-որ մեկի կողմից պարբերաբար հաղորդվող ազդանշաններ, որոնք մարդիկ ի վերջո կվերծանեն: Խորհելով այլմոլորակայինների հետ հաղորդակցվելու մասին՝ նա գրում է. «Հանուն պատմական այդ մեծ առաքելության, հանուն նրա, որ իրականանա այդ հրաշքը, ես իմ կյանքը կտալի»:

1. Տեալան մեկնեց Ամերիկա՝ Էդիսոնի հետ Նորեյլան մրցանակաբաշխությանը մասնակցելու համար:
2. Տեալայի կանխազգալու ունակությունը առաջին անգամ դրսևորվեց այն ժամանակ, երբ իր հյուրերին փրկեց աղետից:
3. Ըստ նամակագրի կարծիքի՝ Տեալան իր ճանաչած երկու մեծություններից մեկն էր:
4. Տեալան վստահ էր, որ տիեզերքից ազդանշաններ են հաղորդվում, որոնք, սակայն, կարոտ են վերծանման:
5. Տեալան համոզված էր, որ այլմոլորակայինները պարբերաբար այցելում են Երկիր:

Տրված 6 պնդումներից յուրաքանչյուրի համար ընտրել *Ճիշտ է, Միսալ է, Չգիտեմ* տարբերակներից որևէ մեկը:

1. Եթե ենթական ունենում է մեկից բարձր թիվ ցույց տվող որոշիչ լրացում, ապա կարող է դրվել թե՛ եզակի, թե՛ հոգնակի թվով:
2. Հոլովական և խոնարհման վերջավորությունները նախադասության մեջ կատարում են կապակցման միջոցի դեր:
3. Համաձայնությամբ կապակցվում են միայն ենթական և ստորոգյալը:
4. Բացահայտիչը և բացահայտյալը կապակցվում են խնդրառությամբ:
5. Մասնական բացահայտիչը հոլովով համաձայնում է բացահայտյալին, որոշիչ հոդ չի ընդունում:
6. Խնդրառությունը դրսևորվում է թե՛ համադասական, թե՛ ստորադասական կապակցություններում:

Տրված 6 պնդումներից յուրաքանչյուրի համար ընտրել *Ճիշտ է, Միսալ է, Չգիտեմ* տարբերակներից որևէ մեկը:

1. *-որեն, -բար, -ակի, -ական* վերջածանցներով կազմվում են միայն մակբայներ:
2. Մակբայները դառնում են բայական անդամի լրացում:
3. Մակբայները չեն կարող լինել կազմությամբ պարզ բառեր:
4. Կան մակբայներ, որոնք նաև կապեր են:
5. Ածականը կարող է ունենալ մակբայով արտահայտված լրացում:
6. Համապատասխան ցուցական դերանուններով կարող են փոխարինվել բոլոր տեսակի մակբայները: